

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Warszawa, dnia 28 czerwca 2024 r.

Poz. 6542

UCHWAŁA NR III.16.2024 RADY GMINY KOTUŃ

z dnia 29 maja 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Gminie Kotuń na lata 2024-2030 r.

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024r. poz. 424) uchwała się, co następuje: uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Gminie Kotuń na lata 2024-2030 r. w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodnicząca Rady

Iwona Krasuska

Załącznik do Uchwały
Nr III.16.2024
Rady Gminy Kotuń
z dnia 29 maja 2024r.

Program

Przeciwdziałania Przemocy
Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy
Domowej
w Gminie Kotuń
na lata 2024-2030

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	2
PRZEMOC DOMOWA	3
DEFINICJA PRZEMOCY.....	3
FORMY PRZEMOCY.....	5
SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH.....	6
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	9
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	10
CHARAKTERYSTYKA GMINY KOTUŃ	12
ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ	13
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY KOTUŃ ...	18
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH.....	18
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	23
ADRESACI PROGRAMU	33
PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	33
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	34
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU	34
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	37
SPIS TABEL I WYKRESÓW	38
SPIS TABEL.....	38
SPIS WYKRESÓW	38
BIBLIOGRAFIA	39

WYKAZ SKRÓTÓW

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NK – Procedura „Niebieskie Karty”

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

PP – Posterunek Policji

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

pp. – punkt procentowy

UG – Urząd Gminy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

PRZEMOC DOMOWA

Definicja przemocy

Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania wielu działań przeciwdziałających temu zjawisku. W świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 424), przemoc domowa to *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na:*

niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

naruszenie ich godności, nietykalności cielesnej lub wolności, w tym seksualnej,

szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienie lub krzywdę,

ograniczenie lub pozbawienie dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

naruszenie prywatności lub wzbudzenie poczucia zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Źródło: Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W odniesieniu do zachowań przemocowych w środowisku rodzinnym zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu:

- **Intencjonalność** – ma charakter świadomego i zamierzonego działania,
- **Nierównowaga sił** – przewaga jednej ze stron, np. fizyczna, psychiczna czy ekonomiczna,
- **Naruszanie praw i dóbr osobistych** – osoba stosująca przemoc narusza podstawowe prawa osób doznających przemocy, np. nietykalności cielesnej, godności, szacunku itp.,
- **Powodowanie cierpienia i bólu** – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody¹.

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydentem. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker opisała cykl przemocy przedstawiając 3 fazy zachowań związanych z doświadczaniem przemocy:

1. **Faza narastającego napięcia** – wzrost napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Osoba stosująca przemoc staje się poirytowana, zdenerwowana, prowokuje kłótnie, a pozostali członkowie rodziny czują strach i niepewność, przez co dążą do złagodzenia sytuacji.

2. **Faza ostrej przemocy** – wybuch gniewu, upust narastającego napięcia. Osoba stosująca przemoc dopuszcza się czynów, których wcześniej by nie wyrządziła.

3. **Faza miodowego miesiąca** – okres okazywania skruchy przez osobę stosującą przemoc, która przekonuje, że sytuacja już się nigdy nie powtórzy.

¹Poradnik dla osób dotkniętych przemocą, Stowarzyszenie OPTA, s.1.

Po pewnym czasie napięcie znów zaczyna rosnać, cykl się powtarza, lecz przemoc jest jeszcze gwałtowniejsza, skraca się faza „miodowego miesiąca”, faza narastającego napięcia i ostrej przemocy wydłużają się, mają gwałtowniejszy przebieg, a po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika i pozostają tylko 2 fazy².

Formy przemocy:

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

- 1. Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być różne, np. złamania, siniaki, poparzenia itp. Powodowana jest poprzez, np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
- 2. Psychiczną** – oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, stosowanie groźb, degradacja werbalna (wyzywanie, upokarzanie, zawstydzanie).
- 3. Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie stosunku z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- 4. Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj, jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy oraz kontroli przez osobę stosującą przemoc. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych osób sprawia, że czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku osoby stosującej przemoc albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane, zatem jako instrument, narzędzie do budowania

²<https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/30-cykle-przemocy-w-rodzinie>.

jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.

5. Zaniedbanie – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspakajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych przede wszystkim dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia³. Omawiana forma przemocy dotyczy także relatywnie często seniorów.

6. Cyberprzemoc – przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także, jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Zjawisko elektronicznej agresji może przybierać różne formy: od wysłania obraźliwego SMS-a czy e-maila do drugiej osoby, aż po założenie komuś fałszywego konta na portalu społecznościowym⁴.

Skala przemocy w świetle badań ogólnopolskich

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy domowej dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy domowej gromadzonych przez Policję, w 2022 roku ogólna liczba osób doznających przemocy w Polsce kształtowała się na poziomie 71 631, w tym 73% stanowiły kobiety (51 935 osób), 15% – małoletni (10 982 osoby), z kolei 12% – mężczyźni (8 714 osób). W 2022 roku zanotowano 62 244 osoby stosujące przemoc, z czego zdecydowaną większość stanowili mężczyźni, tj. 55 426 osób (89%). W porównaniu do 2021 roku liczba osób doznających przemocy

³ J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane*, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

⁴ *Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców*. NASK Akademia, Warszawa 2020.

zmniejszyła się o 5,5% (4 130 osób), z kolei liczba osób stosujących przemoc spadła o 4,0% (2 602 osoby).

Z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci” przeprowadzonej w 2021 roku na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej wynika, że najpowszechniejszą formą przemocy domowej wobec dzieci w opinii badanych Polaków była przemoc psychiczna, a w następnej kolejności wybrane zostały: zaniedbanie i przemoc fizyczna. Odsetek 19% dzieci w Polsce doznał przemocy fizycznej, nieznacznie mniej – przemocy psychicznej (18%), 9% wskazało na przemoc ekonomiczną, a 8% na seksualną. Ponadto 54% mężczyzn i 45% kobiet przyznało się do użycia przemocy wobec dziecka w formie tzw. „dania klapsa”. Większość badanych, którzy byli świadkami przemocy zadeklarowało, że podjęło działania (61%), wśród których najczęściej podano rozmowę, uświadomienie problemu (26%), zgłoszenie na Policję (20%) oraz pomoc społeczną (18%). Co ważne, przeważająca większość Polaków wykazała świadomość, że dziecko, które widzi przemoc między swoimi rodzicami również jest osobą doświadczającą przemocy (81%).

Warte uwagi są również badania z 2022 roku przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, na temat skali zjawiska przemocy domowej wśród grup społecznych, które w szczególny sposób są narażone na doświadczanie przemocy, a mianowicie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Według tych badań zdecydowana większość osób z niepełnosprawnościami doznawała przemocy psychicznej (78,1%), natomiast 57,8% wskazało na przemoc fizyczną. Wśród seniorów rozkład procentowy odpowiedzi przedstawia się następująco: przemocy psychicznej doznawało 87,3% badanych, z kolei przemocy fizycznej i ekonomicznej po 43,1% respondentów⁵.

Również w 2023 roku przemoc wobec dzieci stanowiła poważne wyzwanie społeczne, pociągające za sobą szereg negatywnych konsekwencji dla rozwoju fizycznego, emocjonalnego i społecznego dzieci. Analiza statystyk opracowanych przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę, rzuca światło na skalę problemu oraz konieczność

⁵Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz.1232), s. 5-7.

podjęcia działań w celu zapewnienia dzieciom bezpiecznego środowiska do rozwoju. Z odpowiedzi udzielanych przez respondentów w wieku 11-17 lat wynika, że zdecydowana większość z nich (79%) choć raz doświadczyła w swoim życiu przemocy lub zaniedbania. Ponadto, co czwarty ankietowany (27%) został kiedykolwiek pokrzywdzony za pośrednictwem więcej niż dwóch różnych form przemocy lub zaniedbania⁶.

Ponadto, z Raportu podsumowującego działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” wynika, iż w 2023 roku przemoc stanowiła główny temat przeprowadzonych konsultacji. Najwięcej rozmów dyżurujący przeprowadzili z osobami doznającymi przemocy (44%), niemniej jednak odebrali również 25% połączeń od świadków przemocy. Należy zwrócić uwagę na fakt, że osoby zgłaszające przemoc, przeważnie wskazują na więcej niż jedną jej formę. Przemoc psychiczna jest tematem większości przeprowadzanych rozmów – zgłaszało ją 8 756 osób (w tym 163 dzieci), z kolei doświadczanie przemocy fizycznej deklarowało 4 551 dzwoniących (w tym 98 dzieci). Odnotowano również przypadki przemocy ekonomicznej (14%) oraz seksualnej (4,5%).

⁶ *Diagnoza przemocy wobec dzieci w Polsce 2023, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Warszawa, s. 29.*

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych gminy należy *opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej*. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- ➔ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- ➔ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- ➔ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy. Pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występujące w społeczności lokalnej, jaką tworzą, na co dzień mieszkańcy gminy Kotuń. Istotnym elementem **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kotuń na lata 2024-2030** jest wprowadzenie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom doznającym przemocy, jak i ją stosującym.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne, które uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doświadczających oraz stosujących przemoc domową. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kotuń na lata 2024-2030**.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy,
- ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
- ustawa z dnia 24 sierpnia 2011 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych,

- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe,
- ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe,
- ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań oraz danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kotuniu, a także założeń Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, przyjętego uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r.

CHARAKTERYSTYKA GMINY KOTUŃ

Województwo mazowieckie

Liczba ludności: 8 335

Powierzchnia: 150,0 km²

Przyrost naturalny: -21

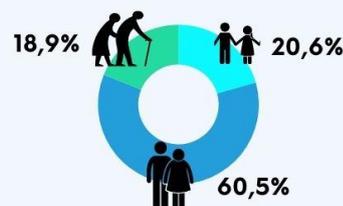
4060

4275

Ekonomiczne grupy wieku:

1 KULTURA

- Gminna Biblioteka Publiczna w Kotuniu.

2 OŚWIATA I WYCHOWANIE

- Publiczne Przedszkole w Kotuniu
- Publiczne Przedszkole w Bojmiu
- Szkoła Podstawowa im. Bohdana Arcta w Kotuniu
- Szkoła Podstawowa im. Januarego Suchodolskiego w Bojmiu
- Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Żeliszewie Podkościelnym

3 POMOC SPOŁECZNA

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotuniu
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kotuniu
- Zespół Interdyscyplinarny

* Dane statystyczne umieszczone na grafice pochodzą z 2023 roku [Statystyka mieszkańców wg wieku i płci, Urząd Gminy w Kotuniu]

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Kotuń zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**, który tworzy Wójt Gminy Kotuń uwzględniając przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego mogą wchodzić również przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, (jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do Wójta), kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. z 2024 r. poz. 424):

1. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:
 - 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
 - 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej oraz powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
 - 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
 - 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,

- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- 8) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119),
- 9) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a,
- 10) skierowanie osoby stosującej przemoc domową do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym, mającym na celu zapobieganie przemocy w rodzinie.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kotuń na lata 2024-2030 wraz z obszarami ich działania przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wraz z obszarami ich działania

Instytucja	Obszar działania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> ○ wczesna diagnoza i poradnictwo, ○ udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, ○ dystrybucja materiałów edukacyjnych, ○ organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, ○ prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, ○ udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, ○ obsługa organizacyjno-techniczna ZI, ○ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> ○ realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ○ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Posterunek Policji	<ul style="list-style-type: none"> ○ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ○ podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
Placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> ○ wczesna diagnoza, ○ przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, ○ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> ○ wczesna diagnoza, ○ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, ○ realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, ○ udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.

Zespół Interdyscyplinary i grupy diagnostyczno-pomocowe	<ul style="list-style-type: none">○ diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy domowej,○ podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,○ inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą domową,○ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,○ inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc,○ opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej,○ monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,○ dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,○ realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
--	--

Źródło: Opracowanie własne.

Można wyróżnić także podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- Instytucje kulturalno-rekreacyjne,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siedlcach,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach,
- lokalne organizacje pozarządowe,
- kościoły i związki wyznaniowe.

Zasoby ludzkie:

Zespół Interdyscyplinarny w zakresie realizacji **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kotuń na lata 2024-2030** współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy domowej na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- psychologzy, psychoterapeuci i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- pracownicy socjalni,
- prawnicy,
- pracownicy ochrony zdrowia,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY KOTUŃ

Analiza danych zastanych

Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie przemocy domowej realizowane są w szczególności przez **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotuniu**, który poza przyznawaniem świadczeń pomocy społecznej, udziela również wielokierunkowego wsparcia pozamaterialnego, m.in. w formie pracy socjalnej oraz poradnictwa osobom i rodzinom borykającym się z problemem przemocy domowej. W 2021 roku liczba rodzin objętych wsparciem pomocy społecznej wynosiła 179, w 2022 wzrosła do 193, natomiast w 2023 roku wynosiła 189. Na przestrzeni analizowanych lat dostrzegalny jest spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy. W 2021 roku liczba ta wynosiła 4, w 2022 roku – 3, z kolei w roku 2023 z pomocy skorzystały 2 rodziny. Podobne tendencje zachodzą w przypadku ich udziału procentowego według liczby rodzin korzystających ze wsparcia GOPS: w 2021 roku wartość ta kształtowała się na poziomie 2,2%, w 2022 roku – 1,5%, natomiast w 2023 roku – 1,1%.

Tabela 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy domowej i ich udział w ogólnej liczbie rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w gminie Kotuń w latach 2021-2023.

lp.	wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	liczba rodzin objętych wsparciem pomocy społecznej	179	193	189
2.	liczba rodzin – przemoc	4	3	2
3.	udział procentowy (%)	2,2	1,5	1,1

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023.

W ramach przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej, w strukturach Zespołu Interdyscyplinarnego tworzone są grupy robocze (obecnie diagnostyczno-pomocowe), powoływane w zależności od istniejących potrzeb i indywidualnych przypadków. Ich podstawowym zadaniem jest stworzenie i realizowanie planu pomocy rodzinom, stałe monitorowanie ich sytuacji oraz prowadzenie bieżącej dokumentacji podejmowanych działań i uzyskiwanych efektów.

W 2023 roku Zespół Interdyscyplinarny odbył 30 posiedzeń, podczas gdy w 2022 roku odnotowano ich 14, a w roku bazowym – 17. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach ZI powoływane były grupy robocze. W 2023 roku powołano 26 grup roboczych, natomiast w 2022 roku było ich 13, a w 2021 roku – 18. Na przestrzeni lat dostrzec można wahania liczby spotkań grup roboczych: w 2021 roku było ich 118, w 2022 roku - 88, natomiast w ostatnim roku poddanych analizie – 117. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych oraz grup diagnostyczno – pomocowych w latach 2021-2023

lp.	wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	liczba utworzonych zespołów interdyscyplinarnych	1	1	2
2.	liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	17	14	30
3.	liczba powołanych grup roboczych	18	13	26
4.	liczba spotkań grup roboczych	118	88	117

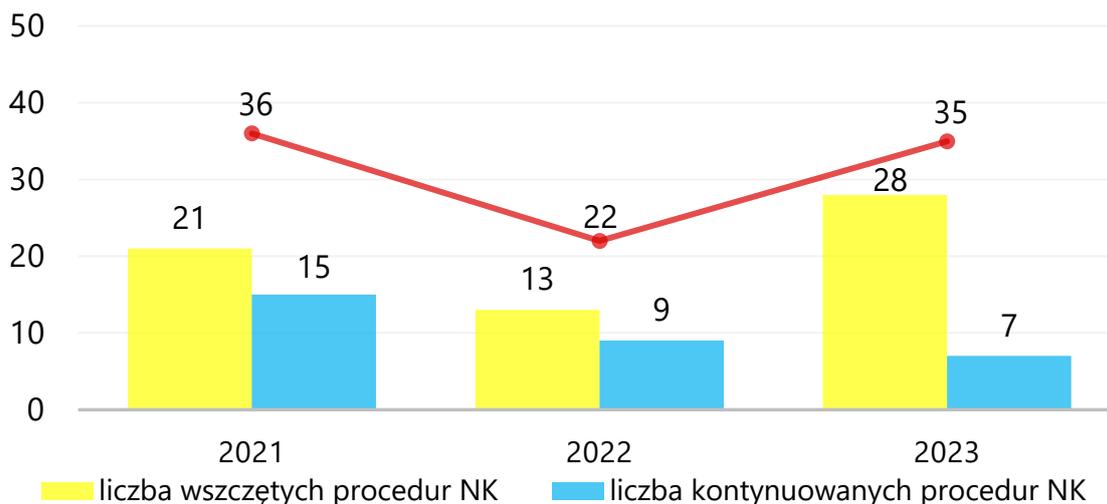
Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2021, 2022 i 2023.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę

„Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia informacji w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, o podejrzeniu stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

Na przestrzeni ostatnich lat liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom – w 2021 roku wynosiła 21, w 2022 roku – 13, natomiast w 2023 roku – 28. W 2021 roku kontynuowano 15 procedur, natomiast w 2022 roku liczba ta spadła do 9, a w kolejnym roku, czyli w 2023 – wyniosła 7. Ogólna liczba procedur NK na przestrzeni analizowanych lat uległa spadkowi. Dane te obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1. Liczba wszczętych procedur "Niebieskie Karty" na przestrzeni 2021-2023.

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2021, 2022 i 2023.

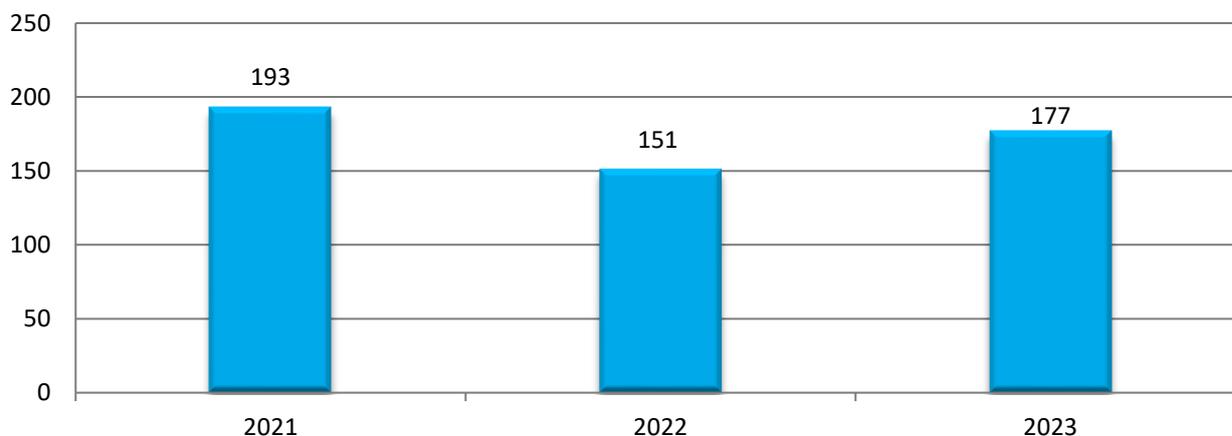
W latach 2021-2023 liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom. Najwyższą wartość osiągnęła 2021 roku, kiedy zakończono ich 23, w kolejnym roku ich liczba spadła do 15, natomiast w 2023 roku wzrosła do 18. Na przestrzeni analizowanych lat dostrzec można, że najwięcej procedur NK zakończono ze względu na ustanie przemocy i zrealizowanie indywidualnego planu pomocy. Szczegółowe dane z tego zakresu prezentuje kolejna tabela.

Tabela 4. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023.

Lp.	wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”:	23	15	18
2.	ze względu na ustanie przemocy	18	10	10
3.	ze względu na brak zasadności podejmowania działań	9	5	8

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2021, 2022 i 2023

Analiza danych udostępnionych przez Posterunek Policji w Kotuniu ukazuje znaczące zmiany w liczbie interwencji związanych z przemocą w ciągu ostatnich trzech lat. W roku 2021 odnotowano najwyższą liczbę interwencji (193), w następnym roku liczba ta uległa spadkowi do poziomu 151, a w 2023 roku wynosiła 177. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Liczba interwencji związanych z przemocą domową w gminie Kotuń w latach 2021-2023

Źródło: Dane udostępnione przez Posterunek Policji w Kotuniu.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje Punkt Konsultacyjny, zapewniający pomoc w zakresie problemu uzależnienia od alkoholu, jak i zjawiska przemocy domowej⁷.

⁷ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1, 2021 oraz Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 2022-2023.

W ramach swoich działań, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzą rozmowy z osobami dotkniętymi przemocą domową, stosującymi ją oraz jej świadkami. Na podstawie danych można zauważyć, że w 2021 roku GKRPA nawiązała kontakt z 36 osobami dotkniętymi problemem przemocy, w 2022 roku liczba ta spadła do 22, natomiast w 2023 roku GKRPA kontaktowała się z 35 mieszkańcami Gminy. W analizowanym przedziale czasu członkowie GKRPA nie prowadzili rozmów ze świadkami przemocy domowej.

Tabela 5. Liczba osób dotkniętych przemocą, z którymi kontaktowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023.

lp.	wyszczególnienie	2021	2022	2023
1	osoby doznające przemocy	36	22	35
2	osoby stosujące przemoc	36	3	35
3	świadkowie przemocy	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest zwiększenie świadomości społecznej na temat przemocy domowej, jej konsekwencji oraz sposobów zapobiegania, a także stworzenie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową w gminie Kotuń. Cel ten **będzie** realizowany w następujących obszarach:

1

Rozwijanie świadomości społecznej na temat przemocy domowej poprzez organizowanie kampanii informacyjnych dotyczących przyczyn, skutków oraz jej zapobiegania.

2

Poprawa dostępności i jakości usług wsparcia dla osób doznających przemocy domowej poprzez rozbudowę systemu pomocy.

3

Zmniejszenie liczby przypadków dotyczących przemocy domowej poprzez skuteczne oddziaływanie na osoby ją stosujące, w tym organizowanie terapii i działań edukacyjno-profilaktycznych.

4

Organizacja kursów doskonalących dla pracowników służb, instytucji oraz organizacji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej, mających na celu podniesienie ich kwalifikacji.

1. Rozwijanie świadomości społecznej na temat przemocy domowej poprzez organizowanie kampanii informacyjnych dotyczących przyczyn, skutków oraz jej zapobiegania.			
lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Realizowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych oraz informacyjnych, które mają na celu eliminowanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom	Liczba zainicjowanych działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych	ZI, UG, GOPS, GKRPA, PP, NGO, placówki oświatowe
2.	Rozpowszechnianie informacji na temat miejsc/osób udzielających pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy	Liczba działań podjętych w celu rozpowszechnienia informacji	ZI, UG, PP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
3.	Organizowanie, prowadzenie i udział w kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	ZI, UG, PP, GKRPA, GOPS, NGO, GBP, placówki oświatowe
4.	Edukacja dzieci i młodzieży na temat rodzajów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy	Liczba zrealizowanych programów/ warsztatów	UG, PP, GKRPA, NGO, GBP, GOPS, placówki oświatowe
5.	Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy poprzez systematyczne przeprowadzenie badań społecznych wśród mieszkańców i uczniów szkół	Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy problemu przemocy	GOPS, UG, GKRPA, ZI, placówki oświatowe

Ip.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
6.	Podnoszenie świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej poprzez rozpowszechnianie materiałów edukacyjno-profilaktycznych, organizowanie spotkań informacyjnych oraz publikowanie informacji w mediach lokalnych itp.	Liczba zakupionych materiałów edukacyjnych Liczba informacji zamieszczonych w mediach lokalnych o tematyce przeciwdziałania przemocy domowej	ZI, UG, PP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe
7.	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego	UG, NGO, GBP, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe
8.	Prowadzenie poradnictwa, przede wszystkim poprzez działania edukacyjne ukierunkowane na wzmocnienie funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka, np. małych dzieci w ciąży	Liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej Liczba osób, którym udzielono porad	UG, GOPS, ZI, GKRPA, placówki oświatowe
9.	Wdrażanie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodziców w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych	Liczba zrealizowanych programów	UG, GOPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
10.	Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania projektów prowadzonych przez NGO	Liczba zrealizowanych działań	UG, NGO
11.	Współpraca z mediami oraz sektorem NGO w celu upowszechniania informacji dotyczących możliwości i form uzyskania pomocy	Liczba opracowanych materiałów informacyjnych	UG, NGO, media

2. Poprawa dostępności i jakości usług wsparcia dla osób doznających przemocy domowej poprzez rozbudowę systemu pomocy.			
lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Udzielanie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej	Liczba osób korzystających ze schronienia	GOPS, PCPR, UG
2.	Zapewnienie osobom doznającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej	Liczba porad udzielonych osobom doznającym przemocy	ZI, GKRPA, GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
		Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa	
3.	Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą domową	Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu problemu przemocy	GOPS
4.	Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”	Liczba rozpoczętych/zakończonych procedur	ZI, GKRPA, GOPS, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
		Liczba rodzin objętych procedurą	
5.	Wsparcie socjalne rodzin, w których występuje problem przemocy domowej	Liczba rodzin, które objęto pracą socjalną	GOPS
6.	Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	GOPS

Ip.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
7.	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy domowej poprzez umieszczenie ich w pieczy zastępczej oraz zabezpieczenie środków na ich pobyt	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z powodu przemocy domowej	PCPR, GOPS
8.	Inicjowanie utworzenia PIK dla osób uwikłanych w problem przemocy domowej, w związku z uzależnieniem członka rodziny	Liczba osób objętych wsparciem PIK	GKRPA, UG
9.	Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych powołanych do realizacji procedur „Niebieskie Karty”	Liczba posiedzeń Zespołu Liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych	ZI, GOPS
10.	Udostępnianie baz danych zawierających informacje na temat istniejących placówek udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej	Liczba podmiotów, którym zostały przekazane aktualne bazy danych	UG
11.	Rozbudowa sieci i poszerzenie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej	Liczba utworzonych w danym roku placówek świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej	UG
12.	Współpraca między samorządem a organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej	Liczba zrealizowanych projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej	UG, NGO

Ip.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
13.	Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową	Liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych/grupowych	UG, GOPS, placówki oświatowe
14.	Realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej	Liczba opracowanych/zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej	UG, GOPS, GKRPA, ZI, NGO
15.	Tworzenie i zwiększanie zakresu działań oraz dostępności do lokalnych i regionalnych telefonów zaufania dla osób doznających przemocy domowej	Liczba lokalnych linii telefonicznych dla osób doznających przemocy domowej	UG, NGO
16.	Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali socjalnych	Liczba lokali socjalnych przyznanych w pierwszej kolejności osobom doznającym przemocy domowej	UG

3. Zmniejszenie liczby przypadków dotyczących przemocy domowej poprzez skuteczne oddziaływanie na osoby ją stosujące, w tym organizowanie terapii i działań edukacyjno-profilaktycznych.			
lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Informowanie osób stosujących przemoc domową o konsekwencjach oraz zobowiązanie ich do podejmowania działań zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy, w tym do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych	Liczba osób skierowanych do uczestnictwa w Programie	ZI, PP
		Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – D”	
2.	Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	Liczba osób, które podjęły udział w Programie	GOPS, GKRPA, PP, ZI
3.	Motywowanie i/lub kierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych stosujących przemoc domową	Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe	GOPS, GKRPA, ZI
4.	Izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia i miejsc, w których osoba zwykle lub regularnie przebywa	Liczba interwencji związanych z naruszeniem zakazu zbliżania, kontaktowania się lub wstępu, przez osobę stosującą przemoc domową	PP

Ip.	Zadanie	wskaźnik	realizatorzy
5.	Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc, które nie podjęły się uczestnictwa w obowiązkowym programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym	Liczba złożonych zawiadomień o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia	ZI, PP
6.	Rozpowszechnianie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe instytucji, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową	Liczba przekazanych informatorów	GOPS, UG, PP,
7.	Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”	ZI, PP
8.	Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi	Liczba wniosków o nałożenie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych	GOPS, jednostki prokuratury
9.	Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych i/lub wspierających dla osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny	Liczba programów edukacyjnych i/lub wspierających realizowanych w Gminie	UG, NGO

4. Organizacja kursów doskonalących dla pracowników służb, instytucji oraz organizacji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej, mających na celu podniesienie ich kwalifikacji			
lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Przeprowadzanie szkoleń/seminariów/konferencji dla pracowników instytucji i organizacji o tematyce udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej	Liczba zorganizowanych szkoleń/seminariów/konferencji	ZI, GKRPA, GOPS, UG, PP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe
2.	Uczestnictwo nowo powołanych członków ZI w obowiązkowym szkoleniu	Liczba członków ZI uczestniczących w szkoleniu	ZI
3.	Uczestnictwo członków grup diagnostyczno-pomocowych w szkoleniach, w szczególności w zakresie pracy z osobą doznającą przemocy domowej oraz osobą stosującą przemoc domową	Liczba członków grup diagnostyczno-pomocowych, uczestniczących w szkoleniach	ZI
		Liczba przeprowadzonych szkoleń	
4.	Opracowanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych	UG, GOPS, ZI
5.	Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową	Liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego	UG, GOPS

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy Kotuń, w tym osób zagrożonych wystąpieniem problemu przemocy domowej,
- osób doznających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- osób i instytucji zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kotuń na lata 2024-2030 zakłada:

- zmianę biernych postaw społeczności lokalnej względem zjawiska przemocy domowej,
- podniesienie jakości funkcjonowania rodzin, w tym promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- poszerzanie dostępności i skuteczności pomocy dla osób doznających przemocy,
- wzmocnienie efektywności działań ukierunkowanych na osoby stosujące przemoc domową,
- wzrost liczby działań dotyczących profesjonalnej pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kotuń na lata 2024-2030** finansowane będą z budżetu Gminy, w tym budżetu GOPS oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu Programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć przynajmniej jedną z niżej wymienionych technik badawczych, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane, jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) **Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **Kryterium trafności** – rozumiane, jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanemu problemom.

Proces wdrażania założonych w niniejszym Programie działań i celów oraz informacja o aktywności Zespołu Interdyscyplinarnego w danym roku, będą przedmiotem corocznych sprawozdań przedkładanych Wójtowi Gminy Kotuń przez przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Za koordynowanie realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kotuń na lata 2024-2030 odpowiedzialny jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Realizacja **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kotuń na lata 2024-2030** obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w kolejnej tabeli.

Tabela 6. Harmonogram wdrażania Programu

etap	wyszczególnienie	termin realizacji
etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Kotuniu o przyjęciu do realizacji „Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kotuń na lata 2024-2030”.	II kwartał 2024 r.
etap II	Koordinacja realizacji zadań objętych Programem.	II kwartał 2024 r. – IV kwartał 2030 r.
etap III	Monitoring.	co roku w okresie od 2024 r. do 2030 r.
etap IV	Ewaluacja Programu.	I kwartał 2031 r.

Źródło: Opracowanie własne

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Zjawisko przemocy domowej jest problemem dotykającym rodziny na całym świecie. Rozpoznanie skali przemocy domowej stanowi wyzwanie, gdyż osoby doświadczające przemocy oraz ich otoczenie często ukrywają przypadki agresji, a obawa przed osobami stosującymi przemoc utrudnia wykrywanie tego zjawiska.

Tworzenie programów przeciwdziałania i ochrony osób dotkniętych przemocą domową ma na celu udzielanie kompleksowej pomocy. Ta grupa obejmuje zarówno osoby doświadczające przemocy, osoby stosujące ją, jak i świadków. Dlatego konieczna jest integracja działań wielu instytucji i specjalistów, aby skutecznie rozwiązać i zapobiegać temu problemowi.

Innym czynnikiem mającym znaczący wpływ na ograniczanie skali zjawiska przemocy jest świadomość społeczna. W związku z tym edukacja społeczności gminy Kotuń stanowi szansę na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Należy również pamiętać, aby podejmowane działania interwencyjne wobec osób doświadczających, jak i stosujących przemoc nie ograniczały się wyłącznie do rozmowy z psychologiem, ale pociągały za sobą szereg działań długofalowych, takich jak trwałe zmiany w postępowaniu osób stosujących przemoc domową, prawidłowe funkcjonowanie społeczne oraz emocjonalne osób doznających przemocy domowej itp.

Cele i zadania zawarte w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kotuń na lata 2024-2030, powinny być realizowane poprzez ścisłą i rzetelną współpracę różnych podmiotów na terenie Gminy. Skuteczne wdrożenie tych działań ma na celu rozwinięcie efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, przynosząc korzyści społeczności lokalnej oraz podkreślając zaangażowanie Gminy.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Spis tabel

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wraz z obszarami ich działania	15
Tabela 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy domowej i ich udział w ogólnej liczbie rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w gminie Kotuń w latach 2021-2023.	18
Tabela 3. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych oraz grup diagnostyczno – pomocowych w latach 2021-2023	19
Tabela 4. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023.....	21
Tabela 5. Liczba osób dotkniętych przemocą, z którymi kontaktowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023.....	22
Tabela 6. Harmonogram wdrażania Programu	36

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba wszczętych procedur "Niebieskie Karty" na przestrzeni 2021-2023.	20
Wykres 2. Liczba interwencji związanych z przemocą domową w gminie Kotuń w latach 2021-2023	21

BIBLIOGRAFIA

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. U. z 2024 r. poz. 424)
2. Poradnik dla osób dotkniętych przemocą, Stowarzyszenie OPTA, Warszawa.
3. <https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/30-cykle-przemocy-w-rodzinie>.
4. J. Helios, W. Jedlecka, Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.
5. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej 2021, 2022, 2023.
6. Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców. NASK Akademia, Warszawa 2020.
7. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz.1232).
8. Diagnoza przemocy wobec dzieci w Polsce 2023, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Warszawa, s. 29.
9. Urząd Gminy Kotuń, Statystyka mieszkańców wg wieku i płci, 2023.
10. Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2021, 2022 i 2023.
11. Dane udostępnione przez Posterunek Policji w Kotuniu.
12. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok.
13. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok.
14. Sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej 2021, 2022, 2023.
15. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz Narkomanii w Kotuniu 2021, 2022, 2023.